EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 17.3.2023
COM(2023) 143 final

2023/0074 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel seoses ettepaneku esitamisega metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni I lisa muutmiseks konventsiooniosaliste konverentsi 14. istungil

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Selles ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel võetav seisukoht seoses metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni lisade muutmise otsuste ettepanekute esitamisega konventsiooniosaliste konverentsi 14. istungiks.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Metsloomade rändliikide kaitse konventsioon

Metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni (edaspidi „konventsioon“) eesmärk on kaitsta maismaa- ja veeloomade ning lindude rändliike kogu nende rändealal. See on ÜRO Keskkonnaprogrammi egiidi all sõlmitud valitsustevaheline leping, milles käsitletakse elusloodust ja elupaikade kaitset kogu maailmas. Kaitsealused rändliigid on loetletud konventsiooni I lisas (ohustatud liigid) ja II lisas (liigid, mille kohta sõlmitakse kokkulepped). Konventsioon jõustus 1. novembril 1983.

Euroopa Liit on konventsiooniosaline[1].

2.2. Konventsiooniosaliste konverents

Konventsiooniosaliste konverents on konventsiooni otsuseid tegev organ, kes on pädev hindama rändliikide kaitsestaatust ning seejärel muutma konventsiooni I ja II lisa. Vastavalt konventsiooni XI artiklile võib muudatusettepanekuid teha iga konventsiooniosaline ning need võetakse vastu kohalolevate ja hääletavate konventsiooniosaliste kahekolmandikulise häälteenamusega.

Konventsiooniosaliste konverentsi 14. istung toimub 23.–28. oktoobril 2023 Samarkandis (Usbekistan). Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks on konventsiooni sekretariaat kooskõlas XI artikli lõikega 3 määranud 26. mai 2023. Seepärast on nõukogul vaja teha otsus, millega määratakse kindlaks liidu nimel võetav seisukoht seoses muudatusettepanekute esitamisega konventsiooniosaliste konverentsi 14. istungiks.

Enne konventsiooniosaliste konverentsi 14. istungit võib konventsiooni sekretariaat edastada teiste osaliste poolt konventsiooni I ja II lisa muutmiseks tehtud ettepanekud, mille kohta võib samuti olla vaja otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel võetav seisukoht seoses nende ettepanekutega.

2.3. Konventsiooniosaliste konverentsi kavandatav akt

Tehakse ettepanek, et konventsiooniosaliste konverentsi 14. istungiks esitab liit ettepaneku muuta konventsiooni I lisa, et suurendada ühe vaalaliste liigi, nimelt Läänemere pringli (*Phocoena phocoena*) kaitset kogu selle levikualas, sealhulgas väljaspool liitu.

Kui kavandatav akt vastu võetakse, muutub see konventsiooniosaliste jaoks siduvaks vastavalt konventsiooni XI artiklile, milles on sätestatud, et lisade muudatus jõustub kõigi konventsiooniosaliste suhtes 90 päeva möödumisel konventsiooniosaliste konverentsi istungist, kus see vastu võeti, välja arvatud nende konventsiooniosaliste suhtes, kes esitavad reservatsiooni.

[1] Nõukogu 24. juuni 1982. aasta otsus 82/461/EMÜ metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni sõlmimise kohta (EÜT L 210, 24.6.1982, lk 10).

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Liidu ettepanek muuta I lisa põhineb järgmistel kaalutlustel: 1) selliste liikide lisamine on teaduslikult põhjendatud, 2) lisamine on kooskõlas ELi õigusaktidega ning 3) liit on võtnud kohustuse teha elurikkuse kaitseks rahvusvahelist koostööd.

Ettepanek on kooskõlas kaheksanda keskkonnaalase tegevusprogrammiga (mis kestab aastani 2030)[2] ja ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030,[3] eelkõige ELi looduse taastamise kava peamise kohustusega nr 14 lõpetada liikide kaaspüük või vähendada see tasemeni, mis tagab liikide taastumise ja kaitse. Ettepanek ei eeldaks liidu õiguse muutmist, sest see puudutab liiki, mis liidu õiguse, eelkõige elupaikade direktiivi[4] (mille kohaselt on vaalaliste püük ja tapmine ELis keelatud) ja ELi ühise kalanduspoliitika[5] kohaselt juba kuulub vastava kaitse alla. Euroopa Komisjon võttis 21. veebruaril 2023 vastu dokumendi „ELi tegevuskava: mereökosüsteemide kaitse ja taastamine kestliku ja vastupanuvõimelise kalanduse heaks“, mis lähtub ELi elurikkuse strateegiast aastani 2030 ja milles kutsutakse ELi liikmesriike üles võtma vastu või soovitama meetmeid Läänemere pringli kaaspüügi minimeerimiseks (või vähendamiseks tasemeni, mis võimaldab populatsioonil täielikult taastuda)[6].

Ettepanekust ei tulene uusi seire- ega aruandlusnõudeid. Kogu rakendamise kavandamine ja järelevalve toimub konventsioonikohase korrapärase kavandamise ja aruandluse raames. Mõju eelarvele puudub.

Liikmesriikidega vahetati mitteametlikult esialgseid seisukohti ELi elurikkuse platvormi kaudu liikmesriikide esindajatega peetud kirjaliku konsultatsiooni vormis.

Liidu nimel võetav seisukoht peaks seega olema volitada komisjoni esitama eespool nimetatud ettepanek konventsiooni sekretariaadile.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega […] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse alusel siduvad, kuid mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[7].

---

2 EUR-Lex - 32022D0591 - ET - EUR-Lex (europa.eu)

3 EUR-Lex - 52020DC0380 - ET - EUR-Lex (europa.eu)

4 Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 0007–0050).

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22).

6 Vt ka komisjoni 15. detsembri 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/303, millega muudetakse määrust (EL) 2019/1241 seoses meetmetega Läänemere pringli (*Phocoena phocoena*) populatsiooni juhupüügi vähendamiseks Läänemeres.

7 Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Konventsiooniosaliste konverents on lepinguga, st metsloomade rändliikide kaitse konventsiooniga ettenähtud organ.

Akt, mille konventsiooniosaliste konverents peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav akt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni XI artikliga.

Kavandatava aktiga ei täiendata ega muudeta konventsiooni institutsioonilist raamistikku.

Seepärast on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kaht eesmärki või reguleeritakse kaht valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud keskkonnaga.

Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1.

4.3. Kokkuvõte

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

2023/0074 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel seoses ettepaneku esitamisega metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni I lisa muutmiseks konventsiooniosaliste konverentsi 14. istungil

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liit sõlmis nõukogu otsuse 82/461/EMÜ[5] alusel metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni (edaspidi „konventsioon“), mis jõustus 1. novembril 1983.

(2) Konventsiooni XI artikli kohaselt võib osaliste konverents võtta vastu otsuseid konventsiooni I ja II lisa muutmiseks.

(3) Konventsiooniosaliste konverents võib 23.–28. oktoobrini 2023 toimuval 14. istungil selliseid muudatusi vastu võtta. Konventsiooni sekretariaat on teatanud konventsiooniosalistele, et kõik muudatusettepanekud tuleb vastavalt konventsiooni XI artikli lõikele 3 edastada 26. maiks 2023. Liit võib konventsiooniosalisena selliseid ettepanekuid teha.

(4) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel võetav seisukoht konventsiooni lisade muutmise ettepanekute esitamise kohta, kuna konventsiooniosaliste konverentsi otsus on liidule siduv.

(5) Läänemere pringli (*Phocoena phocoena*) kandmine konventsiooni I lisasse oleks kooskõlas liidu õigusaktidega ja liidu kohustusega teha elurikkuse kaitseks rahvusvahelist koostööd teaduslikult põhjendatud, kuna tegemist on äärmiselt ohustatud liigiga.

(6) Liit peaks seega esitama sellise ettepaneku konventsiooni I lisa muutmiseks. Komisjon peaks edastama ettepaneku konventsiooni sekretariaadile,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Pidades silmas metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni osaliste konverentsi 14. istungit, on liidu seisukoht esitada ettepanek muuta konventsiooni I lisa, et lisada sellesse Läänemere pringel *Phocoena phocoena*.

2. Komisjon edastab selle ettepaneku liidu nimel konventsiooni sekretariaadile.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja